

L'ACOLLIDA I L'ACOMPANYAMENT, FONAMENT DE TOTA ACCIÓ EVANGELITZADORA (1)

Marià Gastalver Martín

La importància de l'acollida

L'acollida és un tema molt recurrent en les converses i reflexions pastorals. Tothom accepta aquesta actitud com a primer pas en tota relació humana, relació que s'anirà enfortint i desenvolupant segons l'objectiu i la necessitat de la trobada. Serà per tant, l'acollida, l'inici de tot un procés de relació. És molt important sentir-nos acollits, no debades és sinònim de ser acceptat, admès, protegit, ben rebut, emparat..., i en definitiva valorat i estimat. Valoració com a experiència positiva, potenciadora, donadora de vida. Tots tenim una necessitat bàsica de valoració, fonamentada no en el que fem sinó en el que som. Aquesta experiència i realitat tan profunda d'acollida i valoració articularà el nostre estar en aquest món.

En aquesta senzilla presentació de la importància d'aquest tema, voldria també afegir la preocupació constant d'una bona acollida com a característica d'una bona i eficaç pràctica pastoral. Fa molts anys que en trobades formatives ha estat un tema recurrent que s'ha intentat reflectir en l'acció pastoral diocesana (2). I curiosament ha estat en aquest moment eclesial que s'ha concretat en el dibuix del nou organigrama pastoral diocesà (3) a través de distints serveis i secretariats que ofereixen la delegació de litúrgia, la delegació d'acció social i caritativa i la delegació de pastoral de la salut (4).

Quan parlem d'acollida, cal recordar que la persona que acull

o també se sent acollida, ho fa amb tota la riquesa i complexitat del seu ser i tarannà. No sols acollim així com som, això vol dir, amb totes les nostres qualitats, els nostres defectes, capacitats i limitacions, sinó també amb la nostra paraula, el nostre cos i el nostre esperit. La paraula és fonamental, paraules que poden ser de benedicció com també de maledicció. Però també acollim amb el nostre cos: el rostre, les mans, el moviment, la proximitat, en definitiva, amb tot el que inclou l'aspecte cinètic de la persona. Els tècnics de la psicologia de la comunicació ens parlen que la veritat d'un missatge es verifica en la transmissió no verbal (5). Per tant, caldrà tenir esment en tot: paraula i cos. Dins aquesta unitat i globalitat que som, la postura corporal i la proximitat o l'allunyament físic són elements que ens parlen de la qualitat de l'acollida, si aquesta és freda o càlida, correcta però distant, fraterna o d'autèntic compromís.

Un altre factor a tenir en compte és l'espai i el lloc on es realitza l'acollida. Aquest aspecte a vegades se'ns oblida. Hi ha llocs i espais més apropiats i específics on la persona que acollim es podrà sentir com a casa. Per això caldrà tenir cura dels espais que utilitzam. Des de les sales on es duen a terme accions pastorals: reunions, catequesi, xerrades, o treballs de grup; com també el mateix despatx parroquial, lloc on normalment es dona el primer contacte. No cal dir que els petits detalls afavoriran el nostre objectiu: decoració apropiada, flors, oferiment d'un cafè o simplement un seient còmode on descansar o poder esperar. Crec que tots estam d'acord en la importància del tema i que és bàsic per crear bones vinculacions.

Jesús i l'acollida

Una vegada expressada la importància de l'acollida dins les nostres relacions, vull acostar-me a Jesús com a mestre i model d'acollida. Una lectura atenta dels evangelis ens mos-

tra com i de quina manera l'acollida és la base de les moltes i variades vinculacions que Jesús va creant. Trobades i vinculacions que creen i afavoreixen la vida. Com a exemple, recordem-ne algunes: com degué ser l'acollida que feu Jesús a Andreu, encara deixeble de Joan, que va comunicar ple d'emoció al seu germà Simó Pere la sorprenent i inesperada notícia: «Hem trobat el Messies» (Jo 1 35-51). L'autoconvidada de Jesús a casa de Zaqueu, que provocarà un canvi total de vida (Lc 19,5). L'acollida i acceptació d'aquella pecadora que, valenta, es ficà en el dinar del fariseu Simó i entre les llàgrimes i besades li rentà els peus (Lc 7, 36-50) (6). Com també el fet de sentir-se acollit per tantes persones i en concret pels seus estimats amics de Betània: Maria, Marta i Llätzer (Lc 10,38-42). Acollida plena d'amor i amistat.

Podríem continuar desgranant tantes i tantes experiències d'acollida de Jesús amb els marginats, els leprosos, els cecs, els infants, sempre des del respecte, l'escolta, la proximitat, el tacte... Seria bonic fer una lectura pausada de l'Evangelí des de la clau de l'acollida.

L'acollida té a veure amb les diferències

A vegades no reparam la relació entre acollida i diferències. Que són d'importants les diferències! En lloc de ser obstacles en la relació, són potencialitats per a créixer. No debades, el papa Francesc en la salutació de Nadal ens recordava que les diferències són una riquesa, de tal manera que «sense la diversitat el món seria més injust» (7).

És veritat que en un primer moment allò que és diferent ens espanta, ens pot incomodar perquè és distint, desconegut, nou..., a vegades fins i tot ho podem viure com un atac o un menyspreu a allò que és propi i personal. Però si donam una passa més i no ens quedam en aquell primer moment, des-

cobrim que hi ha altres formes, altres maneres, altres punts de vista, altres visions, altres posicionaments, altres propostes..., en definitiva més coses, més elements, més visions, més perspectives. I en tot això hi ha una convidada a sumar, a obrir l'horitzó i així tenir més elements per a créixer. Sumar sempre ens eixampla la vida.

Recordam que acollir el diferent, l'estranger, és un principi bàsic d'un bon israelita i d'un bon seguidor de Jesús. De tal manera que la tradició bíblica està amarada d'aquesta experiència humana i religiosa. Ens ve tot d'una a la memòria la narració d'aquella vivència que té Abraham a les alzines de Mambré, on, creient acollir tres caminants, rebé la visita del mateix Déu, el Déu que el farà pare dels creients (Gn 18,1-15). També el consell de la pràctica de l'hospitalitat com a exercici de l'amor fratern (Rm 19,13) que sant Pau descriu a les comunitats naixents.

L'acollida en la cultura dels pobles llatinoamericans és un element fonamental. La seva gent és propera, delicada, acollidora. Els missioners i missioneres no ens deixen de comentar experiències sorprenents referides sobretot a l'àmbit del menjar i de l'habitatge (8). Moltes vegades he pensat en les grans dificultats que aquests germans i germanes tenen quan venen al nostre país. No sols s'han d'adaptar als nostres costums, sinó que també han de fer un gran esforç en tot el que es refereix al llenguatge i la comunicació. El nostre to de veu a l'hora de parlar sol ser molt més dur i directe que el seu. Crec que han de fer un gran esforç de reestructuració i interpretació per tal de no perdre la identitat pròpia i diluir-se en un context tan distint i de vegades tan poc acollidor.

Dins aquest context no vull deixar d'aconsellar la lectura d'un article del conegut i estimat Juan Martín Velasco que duu com a títol «No olvidéis la hospitalidad» (9), on es demana si la humanitat no estarà retrocedint en la capacitat

d'acollida vers l'estrany, en la pràctica de la mil·lenària tradició de l'hospitalitat.

Caldrà revisar com humanitzam i com vivim les nostres falses pors, sense oblidar mai que el Déu dels cristians, el nostre Salvador, es fa el necessitat i l'estranger, i ens assegura que l'acollim a Ell quan acollim l'altre (Mt 25, 31-46).

L'acollida i la vulnerabilitat

Ser vulnerable és allò que ens fa iguals els uns amb els altres. La vulnerabilitat és un punt en comú del gènere humà. Volem ser déus però som simplement humans, homes i dones amb una naturalesa dèbil i limitada. Som éssers complexos, amb una riquesa estructural inimaginable, però alhora dèbils i vulnerables. Així i tot, Déu va tenir cura de la nostra existència fent-nos semblants a Ell, ens diu el llibre del Gènesi. Som el més gran i a la vegada el més petit. És curiós com basta un bacteri o la picada d'un simple moscard perquè caiguem malalts, i a vegades ben greument.

Ella, la vulnerabilitat, ens pot ajudar a practicar la misericòrdia. *Som malalts que necessitam la medicina de Déu*, ens deia el papa Francesc en l'Any de la misericòrdia (10).

Misericòrdia és la Paraula que defineix més bé els atributs de Déu, misericòrdia, que ve de misèria (debilitat) i *cor-cordis* (cor) tenir un cor solidari amb aquells que passen necessitat.

Aprendre a viure la vulnerabilitat com una potencialitat, com a ocasió perquè es pugui practicar la misericòrdia, la solidaritat, la tendresa, la proximitat, l'ajuda. Així «humanitzar la humanitat practicant la proximitat», com deia Pere Casaldàliga.

Ens podria ajudar repassar la butlla escrita pel papa Francesc amb motiu de l'Any de la misericòrdia (11), de la qual vull remarcar una sèrie de reflexions:

La misericòrdia és la forma més divina d'estimar. Perquè és com el «carnet d'identitat» del nostre Déu que va *unit a la seva fidelitat d'estimar cap a nosaltres*. I la seva fidelitat passa de generació en generació, si no fos així, Déu es negaria a ell mateix, deixaria de ser Ell.

La nostra humanitat està ferida, és una humanitat que duu a sobre profundes ferides i no sap com curar-les, tal vegada perquè creu que són incurables. No sols malalties socials i de persones ferides per la pobresa, per l'exclusió social i per les moltes esclavituds d'aquest tercer mil·lenni, sinó també pel relativisme, que ens vol fer creure que tot és el mateix, que tot és relatiu.

També la malaltia de la fragilitat en la qual vivim ens fa creure que no existeix la possibilitat de rescat, d'una mà que t'ajexqui, d'un braç que et salvi (tan necessari a les «pasteres»), també que et perdoni de veritat i et torni a posar en camí.

Aquest tema de la misericòrdia fa que aquesta experiència personal de l'amor immens i misericordiós que Déu ens té, ens pugui convertir en col·laboradors ardents del desig d'ajudar la persona necessitada.

Caldrà recordar continuament la força de la debilitat que fonamenta la nostra creença en el Déu encarnat que no sols ens convida a la confiança plena, sinó també a viure una espiritualitat des de la fragilitat ja experimentada i comparada per sant Pau en la seva coneguda expressió: «Quan som dèbil, és quan realment som fort» (2 Cor 12,10) i també molt present en els Pares del desert (12).

Agrair la immensitat de possibilitats que tenim de poder acollir contínuament

El gran psicòleg humanista C. Rogers (13) ens va ensenyar aquelles condicions bàsiques en una bona relació d'ajuda: empatia, congruència (ésser un mateix), i acceptació incondicional. Condicions imprescindibles que han servit de base terapèutica en la relació d'ajuda. Elements que descobrim en el mateix Jesús, l'home que passà fent el bé.

Sent que aquesta experiència tan important de l'acollida passa en primer lloc per un mateix.

Aprendre a acollir-nos com acolliríem el millor amic. També hem d'aprendre a acollir el que vivim, les pròpies malalties i limitacions, tant físiques com psíquiques com espirituals. No podem oblidar que tots passam per *noches oscuras*.

L'acceptació és la primera passa, acollir les situacions i realitats que ens venen, esdeveniments que no esperàvem o sí... Això ens recorda el principi de l'acceptació incondicional que abans comentàvem. Acollir un canvi de rector, un nou pla de pastoral, un nou arxiprestat..., acollir un nou grup que apareix a la parròquia de joves o de tercera edat...

També acollir els altres, els diferents: els immigrants, els refugiats, els qui ens posen nerviosos, els qui no pensen com nosaltres. També acollir els diferents ritmes dels altres, els seus temps (això és molt important per a aquells que viuen en comunitat), els seus costums... També el nou temps, la nova Església que no és la d'abans...

La segona passa és posar-hi humor, l'humor és molt terapèutic i positiu. La risoteràpia és una de les tècniques de

creixement personal que aconsellen els especialistes de la salut emocional. El mateix papa Francesc parla de l'alegria i de l'humor com a notes de la santedat en el món actual, juntament amb l'aguant, la paciència i la mansuetud, l'audàcia i el fervor, la comunitat i la pregària, en la seva darre-ra exhortació apostòlica *Gaudete et exsultate* (14). També La pel·lícula *Francisco, hombre de Palabra* acaba amb el consell del papa de riure sempre i demanar aquest do en la pregària, així com ell mateix fa cada dia amb la pregària de sant Tomàs More (15).

Conclusió

M'agradaria acabar aquesta senzilla reflexió amb uns consells que el mateix papa Francesc oferiria a tantes i tantes persones que el segueixen com a autèntic líder espiritual. Són consells senzills, coneguts, de fàcil aplicació, que sense dubte afavoreixen i creen allò que fonamenta una bona acollida. Aquests són: somriure, un cristià sempre és alegre. Donar gràcies, malgrat que no ho hakis de fer. Recordar als altres que els estimes. Saludar amb alegria les persones que veus diàriament. Escoltar la història d'un altre, sense prejudicis, amb amor. Aturar-te per ajudar. Estar atent a qui et necessita. Aixecar els ànims a qualcú. Celebrar les qualitats o els èxits d'un altre. Seleccionar el que no utilitzes i regalar-ho a qui ho necessiti. Ajudar a qui ho necessita perquè aquest descansi. Corregir amb amor i no callar per por. Tenir detalls amb els qui estan a prop de tu. Ajudar els altres a superar els obstacles. Telefonar als teus familiars.

Sense dubte aquesta llista està oberta, seria bo que cadascú l'anàs completant per fer de l'acollida una de les característiques que ens fan ésser persones més humanes i a la vegada més divines.

Notes

1. Aquest article es fonamenta en el taller realitzat a les tro-

badés diocesanes d'inici de curs de l'any 2018 sota el títol «Acollir i acompanyar les persones en situació de vulnerabilitat». L'objectiu era aprendre a acollir tothom des d'una visió misericordiosa a partir de les claus que ens donen l'Evangelí i la relació d'ajuda. Donant unes pistes concretes per on poder avançar en l'art de l'escolta i de l'acollida incondicional.

2. Vaig rebre l'ordenació sacerdotal el 15 de maig de 1988 i en els primers anys del meu ministeri la Diòcesi ofería unes trobades formatives el mes de setembre al Santuari de Santa Llúcia de Mancor de la Vall. Record amb molta d'estima que aquest tema es compartia com a preocupació pastoral intentant proposar accions operatives.

3. Cf. *Butlletí Oficial del Bisbat de Mallorca*. Octubre 2018.

4. La Delegació de Litúrgia fa referència als acòlits i lectors, la Delegació de Pastoral de la Salut dedica una atenció especial a les famílies i a les persones que estan passant per una vivència de dol, i la Delegació de Pastoral Caritativa i Social ha creat un secretariat que tingui cura dels emigrants i refugiats.

5. Alemany, C: *La comunicació humana: una ventana oberta*, Desclée de Brouwer, Bilbao 2013, Col. Serendipity núm. 169.

6. És molt interessant aquesta narració on descobrim el ritual jueu d'acollida: «He entrat a ca teva, i no m'has donat aigua per als peus; en canvi, ella m'ha banyat els peus amb les llàgrimes i me'ls ha eixugat amb els cabells. No m'has besat; ella en canvi, des que ha entrat, no ha parat de besar-me els peus. No m'has ungit el cap amb oli; en canvi, ella m'ha ungit els peus amb perfum» (v.44b-46)

7. Del discurs a la plaça de St. Pere del dia de Nadal de l'any 2018.

8. No puc deixar de compartir una de les moltes experiències que vaig viure l'estiu de l'any 1995 ajudant les comunitats del Perú on Mallorca Missionera comparteix la missió. Fou l'ofertament de la caseta del mestre del poble de San Felipe

de Contumazá per passar la nit, ell dormiria al ras, mentre jo i el meu company Alejandro Ramos intentàvem dormir sobre uns matalassos de palla en un espai on no hi havia més que els llits, una tauleta i una cadira. Profunda experiència d'acollida generosa.

9.Martín Velasco, J. *¡Ojalà escuchéis su voz!*, PPC, Madrid, 2012, pàg. 144.

10.El Jubileu Extraordinari de l'Any Sant de la Misericòrdia començà el 8 de desembre de 2015, solemnitat de la Immaculada Concepció, i va concloure el 20 de novembre de 2016, solemnitat de Jesucrist, Rei de l'Univers.

11.*Misericordiae Vultus*, Butlla del Jubileu de la Misericòrdia.

12.Convid a la lectura del suggestiu llibre de Mifsud, Tony, SJ: *Una espiritualidad desde la fragilidad*, Mensajero, Bilbao, 2015.

13.Karls Rogers psicòleg estatunidenc, iniciador juntament amb Abraham Maslow de l'enfocament humanista en psicologia. En un estudi realitzat entre psicòlegs estatunidencs i canadencs el 1982 va ésser considerat com el psicoterapeuta més influent de la història, per davant d'Albert Ellis i Sigmund Freud. Tret de Wikipèdia.

14.És la valenta exhortació apostòlica del sant pare Francesc sobre la crida a la santedat en el món actual.

15.Oració atribuïda a sant Tomàs More: «Concediu-me, Senyor, una bona digestió, i també alguna cosa per digerir. Concediu-me la salut del cos, amb el bon humor necessari per a mantenir-la. Donau-me, Senyor, una ànima santa que sàpiga aprofitar el que és bo i pur, perquè no s'espanti davant el pecat, sinó que trobi la manera de posar les coses de nou en ordre. Concediu-me una ànima que no conegui l'avorriment, les murmuracions, els sospirs i els laments i no permeteu que sofreixi excessivament per aquesta cosa tan dominant que s'anomena jo. Donau-me, Senyor, el sentit de l'humor. Concediu-me la gràcia de comprendre les bromes, perquè conegui en la vida una mica d'alegria i pugui comunicar-la als altres. Així sia.»